

Maahanmuuttajien kielellinen kohtaaminen: vastaus Pihkalalle

Matti Sarvimäki

post doc -tutkija, erikoistutkija, Research Economist

Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu, VATT, London School of Economics

Kiitän professori Pihkalaa artikkeliani kohtaan osoittamastaan mielenkiinnosta.

Kirjoitukseni tavoite oli esitellä maahanmuuton taloustieteen keskeisimpiä teemoja. Kieltä on tässä yhteydessä käsitelty itsenäisenä tutkimuskysymyksenä kohtuullisen vähän.¹ Näin olen aihe rajautui tiiviin katsausartikkelin ulkopuolelle.

Taloustieteilijät toki pitävät kielitaitoa merkittävänä asiana. Kotoutumista käsittelevässä tutkimuksessa paikallisen kielen oppimista ajatellaan tärkeäksi maahanmuuttajien työllisyyttä edistäväksi mekanismiksi. Vastaavasti kantaväestön palkkoja tarkastelevassa kirjallisuudessa keskeinen kysymys koskee sitä, missä määrin maahanmuuttajat ja kantaväestö ovat substi-

tuutteja. Suurelta osin tämän ajattelaa riippuvan juuri kielitaidosta. Mainitsen nämä ajatukset myös artikkelissani.

Nämä pohdinnat eivät kuitenkaan välttämättä vastaa sitä, mitä Pihkala tarkoittaa kielellisellä kohtaamisella. Aivan täsmällinen tarkoitus jää minulle hieman epäselväksi, mutta esimerkeissä tuntuu toistuvan ruotsin kielen asema Suomessa. Tämä analogia ei maahanmuuton yhteydessä välttämättä ole erityisen hyödyllinen, sillä ruotsin asema tuskin tulee toimimaan mallina muiden vähemmistökielten kohtelulle. Maahanmuuttajia ja monikielisyyttä koskevassa keskustelussa olisikin mielestäni järkevämpää yrittää oppia muiden maiden kokemuksista kuin omasta historiastamme.

Näistä varauksista huolimatta pidän Pihkalan esille nostamia asioita merkittävänä. Etenkin kysymys siitä, missä määrin maahanmuuttajien lapsia pitäisi opettaa heidän äidinkieliään, on tärkeä. Valitettavasti aiheesta on toistaiseksi olemassa melko vähän luotettavaa empiiristä tutkimusta. Suomen oloissa tällaista tietoa olisi mahdollista tuottaa lähinnä teke-

¹ Ks. kuitenkin esim. Chiswick (1991), Chiswick ja Miller (1995), Dustmann ja van Soest (2001), Bleakley ja Chin (2004, 2008, 2010), Aspachs-Bracons ym. (2008), Dustmann ja Casey (2008) sekä Ortega ja Tangerås (2008). Suomen osalta tuloksemme kotouttamissuunnitelmien vaikutuksista viittaavat siihen, että kielikoulutuksen tehostaminen paransi merkittävästi Suomessa asuvien maahanmuuttajien työllisyyttä (Sarvimäki ja Hämäläinen 2010).

mällä huolellisesti suunniteltuja (satunnaistettuja) pilottihankkeita.²

Lopuksi on paikallaan korjata artikkelini alaviitteeseen 2 eksynyt virhe. Aineiston otannassa käytetty määritelmä maahanmuuttajasta on henkilö, joka on syntynyt ulkomailla, ei tule aineistoon Suomen kansalaisena, eikä puhu äidinkielenään suomea. Riikinruotsalaiset on siis laskettu maahanmuuttajiksi. □

Kirjallisuus

- Angrist, J.D. ja Lavy, V. (1997), "The Effect of a Change in Language of Instruction on the Returns to Schooling in Morocco", *Journal of Labor Economics* 15: S48–S76.
- Aspachs-Bracons, O., Clots-Figueras, I., Costa-Font, J. ja Masella, P. (2008), "Compulsory Language Educational Policies and Identity Formation", *Journal of the European Economic Association* 6: 434–444.
- Bleakley, H. ja Chin, A. (2004), "Language Skills and Earnings: Evidence from Childhood Immigrants", *Review of Economics and Statistics* 86: 481–496.
- Bleakley, H. ja Chin, A. (2008), "What Holds Back the Second Generation? The Intergenerational Transmission of Language Human Capital Among Immigrants", *Journal of Human Resources* 43: 267–298.
- Bleakley, H. ja Chin, A. (2008), "Age at Arrival, English Proficiency, and Social Assimilation Among U.S. Immigrants", *American Economic Journal: Applied Economics* 2: 165–192.
- Chiswick, B. (1991), "Speaking, Reading, and Earnings among Low-Skilled Immigrants", *Journal of Labor Economics* 9: 149–170.
- Chiswick, B. ja Miller, P. (1995), "The Endogeneity between Language and Earnings: International Analyses", *Journal of Labor Economics* 13: 246–288.
- Dustmann, C. ja Casey, T. (2008), "Intergenerational Transmission of Language Capital and Economic Outcomes", *Journal of Human Resources* 43: 299–324.
- Dustmann, C. ja van Soest, A. (2001), "Language Fluency and Earnings: Estimation with Misclassified Language Indicators", *Review of Economics and Statistics* 83: 663–674.
- Ortega, J. ja Tangerås, T.P. (2008), "Unilingual Versus Bilingual Education: A Political Economy Analysis", *Journal of the European Economic Association* 6: 1078–1108.
- Sarvimäki, M. ja Hämäläinen, K. (2010), "Assimilating Immigrants: The Impact of an Integration Program", CReAM DP 19/10, University College London.

² Toinen vaihtoehto on tutkia aikaisempia reformeja. Esimerkiksi Angrist ja Lavy (1997) tarkastelevat Marokon päätöstä muuttaa opetuskielen arabiaksi 1980-luvun alussa (aikaisemmin opetusta annettiin kuudennesta luokasta lähtien ranskaksi). Tutkimus vertaa ensimmäisiä arabiaksi koulutettuja kohortteja viimeisiin ranskaksi koulutettuihin kohortteihin ja päättyy johtopäätökseen, jonka mukaan reformi vähensi koulutuksen tuottoja merkittävästi.